

Παραδοσιακός Γάμος στα Ριζώματα⁽²⁾

Γράφει ο
Γιάννης Τσιαμήτρος
εκπ/κός-
χοροδιδάσκαλος

(συνέχεια από
το προηγούμενο)

Φτάνουν στο σπίτι της
νύφης και ο κουμπάρος με
την κουμπάρα πηγαίνουν

στη νύφη, η οποία βρίσκεται σε ένα ξένο, γειτονικό σπίτι. Εκεί είναι μαζεμένες οι φιλενάδες της (συντρόφισσες) για να την ντύσουν. Αυτή ακουμπάει στον τοίχο, ο οποίος είναι καλυμμένος από ένα ψηφωτό στολισμένο με λουλούδια, όπου στο πάνω μέρος δεξιά και αριστερά υπάρχουν δυο κουλούρες με σταυρό και λιτριά (χρυσές κλωστές). Της φορούν το πέπλο (σκιόπη) και λουλούδια στο κεφάλι, βελούδινο φουστάνι, ροζ ποδιά, γραφική ζώνη στην μέση, μάλλινες κάλτσες (σφουρνιά) με κεντήματα (γράμματα). Από τους κροτάφους ξεκινούν τρέσες στριφτές που κατεβαίνουν μέχρι τον αστραγάλο κι οι άκρες τους είναι περασμένες σε δεκάρες. Ακόμα έχει δύο πλεξίδες πλεγμένες με κορδέλες. Τοποθετούν ένα καθρεφτάκι μπροστά στην κοιλιά της σε ένδειξη αγνότητας. Στο στόλισμα της νύφης οι συντρόφισσες λένε τα τραγούδια: "Ρίχνοντας τη σκιουπίτσα" και "Συντρόφισσες συνομήλικες". Ο κουνιάδος της τη ζώνει με ζωνάρι. Κόβουν τα φτασίμικα ψωμιά και τα μοιράζουν. Ο κουνιάδος επίσης προσπαθεί να τη σηκώσει ψηλά, οι φίλες της όμως την εμποδίζουν έτσι ώστε να είναι βαριά. Όταν τα καταφέρνει φωνάζει τρεις φορές: "Άξια η νύφη μας". Η κουμπάρα βάζει κρασί στο παπούτσι της, της το δίνει να το πει σε τρεις γουλιές, ενώ οι υπόλοιποι τραγουδούν: "Βάλε νύφη τα παπούτσια στα στέλνει ο πεθερός σου". Μετά η νύφη πηγαίνει με τα αδελφία της από το ξένο σπίτι στο δικό της. Το σόι του γαμπρού στο σπίτι της νύφης τραγουδάει το "Ιγώ έρχομαι κι συ κοιμάσαι, ξύπνια, κόρη παναθημάσι" και "Να μην σας κακουφάνκε". Το συμπεθεριό περιμένει έξω από το σπίτι. Τους υποδέχονται με ευχές και τραγούδια και με τσαπουρνιά (καρπός από ένα είδος άγριας δαμασκηνιάς) γεμάτοι κάστανα ψημένα και κουκόσες. Ο γαμπρός πετάει μήλο πάνω από το σπίτι και το σόι της νύφης τραγουδάει το "Γαμπρέ πρασινοφόρε". Αφού κεραστούν, τραγουδούν "Ιμείς ιδώ δεν ήρθαμε κέρνα μας, κέρνα μας". Ο κουνιάδος ζώνει τον

γαμπρό μ' ένα μαντήλι στη μέση και ταυτόχρονα προσπαθεί να τον χτυπήσει, αλλά τα μπρατίμια τον αποτρέπουν. Εκεί ο γαμπρός προσκυνάει τον πεθερό και την πεθερά από τρεις φορές τον καθένα. Επίσης, όταν η νύφη βγαίνει από το πόρτα του σπιτιού της με τα μπρατίμια, ο κουνιάδος δεν αφήνει τον γαμπρό και ζητάει τάξιμο. Όταν πραγματοποιείται το τάξιμο, μόνο τότε τους αφήνει να φύγουν. Οι κινήσεις αυτές, βέβαια, είναι συμβολικές και δηλώνουν σαφώς την αντίδραση του αδελφού της νύφης που την χάνει από το σπιτικό του. Ταυτόχρονα τα μπρατίμια παίρνουν την προίκα για να την πάνε στο σπίτι του γαμπρού. Η νύφη αφού έχει προσκυνήσει τρεις φορές στη σκάλα του σπιτιού της, μπαίνει στο σπίτι και στέκεται στη μέση του δωματίου. Πατάει σε ένα σίδερο (συμβολισμός να είναι γερή σα σίδηρο). Δίπλα της στέκεται μια γυναίκα κρατώντας ένα πιάτο με κρασί και αλάτι. Ένας-ένας περνάει, και με τα τρία δάκτυλα του δεξιού χεριού παίρνει κρασί κι αλάτι και την βρέχει. Κατόπιν με το γόνατο την πατάνε στην μέση, δίνοντας ευχές, π.χ. "Δυο πιδιά κι δυο κουρίτσια". Αποχαιρετάει τους γονείς της, προσκυνώντας τους τρεις φορές, ενώ ο κόσμος τραγουδάει "Χιρέτα τους, προσκύνά τους περδίκια μου". Βγαίνει από το σπίτι και στο τελευταίο σκαλοπάτι προσκυνάει τρεις φορές και ο κόσμος τραγουδάει "Εβγα μάνα να ιδείς τον ήλιο". Έρχεται κοντά ο γαμπρός και ο κουμπάρος, τους πιάνει από τις μασχάλες και τους γυρίζει επί τόπου τρεις φορές. Η μάνα τους πετάει κριθάρι έχοντάς το σε ένα κόσκινο. Αν το κόσκινο πέσει μπρούμυτα, θα κάνει αγόρι. Αν πέσει ανάσκελα θα κάνει κορίτσι.

Πρέπει να πούμε ότι καθόλη τη διάρκεια της μετακίνησης τους, ο γαμπρός, η νύφη και ο κουμπάρος είναι καβάλα σε άλογα. Τα άλογα περιμένουν σαμαρωμένα με ζιγκιά και ψηφωτό, στρωμένο στο σαμάρι. Ο πατέρας ανεβάζει τη νύφη στο άλογο. Προπορεύεται ο κουμπάρος κρατώντας το φλάμπουρο. (Το φλάμπουρο είναι ένα ξύλινο κοντάρι δυόμισι μέτρα το πολύ που φέρει στην άκρη του ένα σταυρό τυλιγμένο με λουλούδια, συνήθως βασιλικό και στα άκρα του σταυρού περνούν τρία μήλα). Μετά έρχεται το σόι του γαμπρού και στο τέλος ακολουθεί το σόι της νύφης. Τραγουδούν εναλλάξ με τη βοήθεια της γκάντας. Φτάνουν έτσι στην εκκλησία όπου τελείται το μυστήριο.

(Απόσπασμα από το υπό έκδοση βιβλίο του Γ. Τσιαμήτρου με τίτλο "Ημαθιώτικα Πιέρια")